

Motion till riksdagen

1987/88:A18

av Gullan Lindblad och Göthe Knutson (m)
med anledning av regeringens prop. 1987/88:64 om
särskilda regionalpolitiska insatser i delar av
Bergslagen och norra Sveriges inland

Den strukturomvandling som ägt rum under det senaste decenniet har drabbat skogslänen hårt. Den minskade sysselsättningen har särskilt drabbat bruksorterna. Det framgår av propositionen att bruksorterna från Värmland till Norduppland förlorade mer än 20 000 arbetstillfällen under perioden 1975–1985.

Även Värmland har problem!

Värmlands län har under den senaste tioårsperioden drabbats mycket hårt av strukturomvandling inom skogs-, pappers-, järn- och stålindustrin. Vi kan bara nämna de smärtsamma processerna vid Uddeholm, Billerud, Lesjöfors och Vänerskog så torde var och en inse att Värmland varit – och är – ovanligt hårt drabbat av strukturomvandlingar. Många Värmlandskommuner – inte minst Bergslagskommunerna Hagfors, Munkfors, Filipstad, Storfors och Kristinehamn – har fortfarande stora problem, och strukturproblemen är inte slutgiltigt lösta.

Vi kan – trots att arbetslösheten glädjande nog minskat tack vare en lång högkonjunktur – konstatera att länet behöver 5 000 nya arbetstillfällen för att nå upp till riksdagsgenomsnittet. *Värmlands län befinner sig fortfarande bland de främsta i landet vad gäller arbetslöshet!*

Situationen på arbetsmarknaden för ungdomar och kvinnor är särskilt allvarlig. Ungdomarna – länets framtid – flyttar från länet, främst till Stockholm och övriga storstäder men även till Uddevallaregionen, som fått ca 1 miljard kronor i statligt stöd.

Ett allvarligt memento är att inte ens Karlstadsregionen förmått "fånga upp" de arbetslösa, då denna region – enligt en undersökning vid högskolan i Karlstad – har en högre arbetslöshet inom samtliga branscher än åtta jämförbara regioner (Örebro, Västerås, Nyköping, Uppsala, Gävle, Falun, Härnösand och Östersund). Ungdomar i åldern 20–24 år i Karlstadsregionen har dubbelt så hög arbetslöshet som ungdomarna i den jämförande gruppen. Ungdomar mellan 16–19 år har det sämsta läget, även om ungdomslagen slagit igenom.

Den värmländska industrin har för närvarande i allmänhet bra beläggning, men länets utveckling är i hög grad beroende av basindustrins lönsamhet. Denna har vid en jämförelse med riket minskat drastiskt på senare år och det

finns stor risk att industrin drabbas av nya rationaliseringar och sysselsättningsminskningar.

Mot. 1987/88
A18

”Bergslagspaketet” går Värmland förbi

De s. k. Bergslagspaketen har enligt propositionen varit ägnade att långsiktigt stödja utvecklingen i bergslagslänen.

Det är därför med stor förvåning vi konstaterat att såväl tidigare ”paket” som nu föreliggande proposition lämnar Värmland utanför. När miljoner har ströts över bergslagslänen har Värmland inte fått en krona förutom en viss höjning av de reguljära länsanslagen. Man kan hysa tvivel huruvida man når avsedd effekt med selektiva, statliga stödåtgärder över huvud taget, men de flesta torde vara överens om att vissa stödåtgärder är nödvändiga under tider av svåra omställningsproblem i samband med industrinedläggningar och strukturomvandlingar.

När stöd beviljas är det viktigt att det uppfattas som någorlunda rättvist fördelat. Så är nu inte fallet. Det är inte utan att man frågar sig om ”dalauppror” och liknande manifestationer ligger till grund för den föreliggande propositionen.

Det är enligt vår mening anmärkningsvärt att inte mindre än 50 milj. kr. skall utgå till olika ospecificerade utvecklingsprojekt vid ASEA i Ludvika (anslaget B 21), vilket är ett direkt företagsstöd till en väl fungerande industri. Vidare skall enligt propositionen 100 milj. kr. utgå till lokaliseringsbidrag m. m. till ASEA Brown Boveri AB (anslaget C 11). Koncernen torde ha alla möjligheter att utvecklas utan statliga medel. Vi avvisar båda dessa förslag.

Satsa även på Värmland!

Länsstyrelsen i Värmland – tjänstemän och förtroendevalda – har helt nyligen uppvaktat statsministern rörande Värmlandsproblemen. I samband med denna uppvaktning har en hel lista med förslag på lämpliga åtgärder, som är ägnade att underlätta en positiv näringslivsutveckling i länet, presenterats. Vi kommer här endast att framföra de åtgärder som vi finner mest angelägna och som bör föranleda förslag från regeringen omgående. Övriga förslag kommer vi att framföra i annat sammanhang.

Vägar

Vägstandarden i länet är på många håll oacceptabelt dålig, och angelägna projekt på länets riks- och länsvägar kommer inte att kunna genomföras under den kommande tioårsperioden inom nu tillgängliga ramar.

En allmän höjning av vägsnåren är nödvändig för att förbättra länets infrastruktur.

Att även för Värmlands län viktigt vägobjekt ligger i Örebro län och omfattar sträckningen *Kristinehamn – länsgränsen – Karlskoga* på E18. I denna fråga har landshövdingarna i Värmlands och Örebro län gjort en gemensam framställning. E18 är en viktig förbindelselänk mellan de båda

Bergslagslänen. Den har utomordentligt stor betydelse för transporter mellan Kristinehamns och Karlskogas kommuner, som båda har verkstadsindustri och där samordningsvinster kan göras beträffande transporter. Kostnaden för denna vägsträcka beräknas till 48 milj. kr.

Godstrafiken på järnvägslinjen Bengtsfors–Årjäng–Arvika är i praktiken nedlagd, och bl. a. alla tunga sågverkstransporter går nu på landsväg–en väg som till stora delar är i miserabelt dåligt skick. Befolkningen i Västvärmland har rätt att kräva en upprustning av vägstandarden på sträckan *Arvika–Årjäng* i och med att järnvägstrafiken lagts ned.

Bland de vägar som har de största godskvantiteterna i länet måste särskilt framhållas väg 62 genom *Klarälvsdalen*. Vissa förslag och äskanden beträffande s. k. bärighetshöjande åtgärder har nyligen gjorts av länsstyrelsen vad gäller väg 62, men en påtaglig satsning på hela denna vägsträcka måste ske under de närmaste åren.

Flyg

Det värmländska näringslivet är oerhört beroende av goda flygförbindelser. Utvecklingsmöjligheterna vid nuvarande flygfält i Karlstad är begränsade bl. a. av miljöskäl. Länet behöver statligt stöd för finansieringen av en ny flygplats samt koncession för en flyglinje mellan Karlstad och Köpenhamn.

Järnväg

De mest angelägna förbättringarna är en snabb anknytning till den planerade snabbtågsförbindelsen mellan Stockholm och Göteborg samt stöd för förbättring av banan till Göteborg inom ramen för det presenterade Vänerlänksprojektet.

De i länet aktualiserade delarna av Svealandsbanan bör byggas ut och det s. k. Nykroppaprojektet, som möjliggör en anknytning mellan Bergslagsbanan och inlandsbanan, förverkligas.

Glesbygdsinsatser

Det s. k. *glesbygdsstödet* har visat sig ha god effekt på länet, och ett ökat engagemang i arbetet på att utveckla glesbygden kan förväntas. Viss resursbrist har emellertid begränsat expensionsmöjligheterna.

För Värmlands del är riksdagens uttalade mål att jordbruksproduktionen skall bibehållas på nuvarande nivå. För närvarande sker emellertid en mycket snabb avveckling av mjölkproduktionen i framför allt skogs- och mellanbygderna. Det s. k. tvåprissystemet saknar helt regionalpolitisk profil. I Värmland behövs en *ändrad områdesindelning för prisstödet samt regionala/lokala kvoter i tvåprissystemet*.

Hotet mot jordbruksnäringen i framför allt länets skogs- och mellanbygder utgör ett hot mot "en levande landsbygd". Värmland har alla möjligheter att utvecklas ytterligare som turistlän, men ett villkor härför är bl. a. att det leende värmländska kulturlandskapet kan bevaras. I utformningen av jordbrukspolitiken bör därför *jordbrukets roll som servicenäring för en*

Mot. 1987/88
A18

växande turism beaktas. Jordbrukets betydelse för Värmlands utveckling är väsentligt större än den omedelbara effekten på arbetstillfällen och serviceunderlag.

Av motionen framgår att Värmlands län inte fått någon del i det presenterade "Bergslagspaketet".

Mot. 1987/88
A18

Hemställen

Vi hemställer

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att Värmlands län bör få delaktighet av det föreslagna "Bergslagspaketet" med 100 milj. kr. till vägförbättrande åtgärder att finansieras med en minskning av anslagen B 21 och C 11,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett "Värmlandspaket", i vilket de i motionen påtalade åtgärderna beträffande vägar, flygtrafik och järnvägar beaktas liksom behovet av ett ökat glesbygdsstöd och särskilda åtgärder på jordbrukets sida.

Stockholm den 16 december 1987

Gullan Lindblad (m)

Göthe Knutson (m)